

Pomen revolucionarnega leta 1848 - Ali so revolucionarji dosegli svoje cilje?

Na prvi pogled se zdi, da je v Evropi s porazom revolucij leta 1848 **zmagal konservativizem**:

- V nemških deželah in avstrijskem cesarstvu je vnovič zavladal absolutizem, začasno pridobljene pravice so bile ukinjene (Bachov absolutizem v avstrijskem cesarstvu).
- Francijo je ponovno vodil kralj, avstrijski prestol je zasedel cesar Franc Jožef in tam ostal nadaljnjih 68 let.
- Narodnostne težnje so **bile zatrte**.
- Delavci so še naprej živeli na robu bede in brez pravic.

Kaj pa kmetje v Avstrijskem cesarstvu?

Toda revolucija 1848. leta je prinesla tudi **napredek**:

- Čeprav niso bili izpolnjeni vsi cilji revolucionarjev, je bil vendarle velik uspeh, da so bili nekateri cilji **javno predstavljeni** (na primer svoboda tiska, splošna volilna pravica).
- Narodi so postavili jasne **politične programe**, s katerimi so si eni prej, drugi nekoliko pozneje izborili avtonomijo ali lastno državo.
- Čeprav so vladarji največkrat ponudili **vsiljene ustave**, so se ljudje zavedli pomena ustavne ureditve.
- Širile so se zahteve po splošni volilni pravici. Do tedaj so jo imeli le premožni moški.
- V revolucionarnem boju so izkušnje nabirali tudi **delavci**.

POLITIČNE SPREMEMBE V EVROPI V DRUGI POLOVICI 19. STOLETJA

Kljub začetnim neuspehom se je, zlasti v Italiji in Nemčiji še naprej krepila nacionalna zavest. Nacionalizem se je v drugi polovici 19. stoletja v najmočnejšo politično silo in je vse bolj vplival na potek dogodkov v Evropi in v svetu. Čeprav je bil povezan z bojem za liberalne in demokratične svoboščine, je marsikje vodil v zapostavljanje in podrejanje drugih narodov.

Nacionalno prebujenje je povsod zajelo najprej izobražence, pesnike, pisatelje in zgodovinarje. Ti so pisali literarna dela v narodnem jeziku, slovarje, slovnice, in izdajali zemljevide narodnostnih ozemelj. GLEJ UČB. STR. 119

Tako sta se v drugi polovici 19. stoletja odločno uveljavila nacionalna zavest ter prepričanje v moč in pomembnost svoje dežele kot politične sile.

ZDRUŽITEV ITALIJE

S pomočjo zemljevida v učbeniku (str. 115) ugotovi, kaj je bilo značilno za italijansko ozemlje v 2. polovici 19. stoletja.

Kateri "neitalijanski državi" je pripadal velik del ozemlja, kjer so živeli Italijani?

Združitev se je končala leta 1870 z zasedbo Papeške države, v kateri je s pomočjo francoske vojske vladal Papež Pij IX. Ta je sebe in svoje naslednike razglasil za ujetnike v Vatikanu.

Iz povedanega imenuj dve državi, ki nasprotujeta združitvi Italije.

Za nastanek enotne Italije so si prizadevali:

- člani gibanja Mlada Italija, ki jih je vodil Giuseppe Mazzini,
- **Sardinsko kraljestvo – Piemont**, ki ga je ob kralju Viktorju Emanuelu II. vodil in moderniziral ministrski predsednik Camillio di Cavour,
- Giuseppe Garibaldi, ki je s četami prostovoljcev (imenovanimi rdečesrajčniki) leta 1860 na Siciliji začel pohod za osvoboditev in združitev Italijanov.

Leta 1861 je nastala **Kraljevina Italija**, ki jo je vodil sardinski kralj Viktor Emanuel II. **Rim je postal glavno mesto** Kraljevine Italije jeseni 1870. Kraljevina je bila urejena kot ustavna monarhija.

ZDRUŽITEV NEMČIJE

Vodilno vlogo je igrala Prusija, ki v tistem času doživlja nagel gospodarski vzpon, železniško omrežje pa je nemško ozemlje tesnej povezalo v celoto.

Združitev pod pruskim vodstvom je najbolj ovirala habsburška monarhija, ki je sama želela obdržati vodilno vlogo v Nemški zvezi.

Odnosi so se tako zaostрили, da je leta 1866 izbruhnila vojna, v kateri je zmagala Prusija.

Združitvi nemčije je močno nasprotovala tudi Francija in tako je leta 1870 prišlo do vojne med nemškimi državami in Francijo.

Nemške čete so razbile francosko vojsko. Leta 1871 je bilo v Versaillesu razglašeno združeno Nemško cesarstvo.

Nastanek Avstro-Ogrske

Na spremembe v Habsburški monarhiji so vplivali predvsem porazi v zunanji politiki, ki so močno oslabili položaj države.

Kateri porazi oziroma katere politične spremembe v Evropi so oslabile moč države?

Cesar je bil prisiljen odpraviti absolutizem. Sledilo je obdobje, ki ga imenujemo ustavna doba.

Z političnimi pravicami so postajale vedno glasnejše tudi narodnostne zahteve nenemških narodov, katerih število je krepko presevalo število Nemcev.

Po porazu s Prusijo je cesar videl rešitev države v pogodbi z Madžari.

Leta 1867 je bil uveden dualizem – dvojna monarhija:

- država se je preoblikovala v dve samostojni enoti in dobila novo ime, **Avstro-Ogrska**,
- poleg vladarja sta imeli monarhiji še skupne finance, vojsko in zunanjo politiko.

S pomočjo tabele v učbeniku (str. 118) ugotovi, kateri narod v monarhiji je največ pridobil z uvedbo dualizma?

S pomočjo zemljevida (str. 117) ugotovi kako se je spremenil politični položaj Slovencev z uvedbo dualizma.

Ovrednoti to spremembo.